

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина

Кафедра економічної теорії

Міждисциплінарна курсова робота

З Економічної теорії

на тему:

«Процентна ставка та її вплив на особливості інвестиційного процесу»

Студентки 2 курсу групи ЕМЕ-21

Рудик М. І.

Науковий керівник:

Канд. е. наук, доц. Лотиш О. Я.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Тернопіль-2017 р.

План

Вступ

1. Економічна сутність інвестицій та вплив процентної ставки на інвестиційні процеси.
2. Аналіз інвестиційної діяльності в Україні.
3. Шляхи активізації інвестиційних процесів в Україні.

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

Зміст

Вступ.....	4
1. Економічна сутність інвестицій та вплив процентної ставки на інвестиційні процеси.....	6
2. Аналіз інвестиційної діяльності в Україні.....	10
3. Шляхи активізації інвестиційних процесів в Україні.....	14
Висновки.....	17
Список використаної літератури.....	18
Додатки.....	20

Вступ

Актуальність теми:

Інвестиції в системі економіки певної країни мають велике соціально-економічне значення. Тобто для забезпечення економічного зростання важливо залучати інвестиції. Підвищення продуктивності праці чи збільшення реального обсягу капіталу не можливе без суттєвого впливу інвестицій.

Держава в сучасних умовах не в змозі здійснювати інвестування усіх сфер економіки самотійно. У зв'язку з цим, однією з найбільш важливих сучасних наукових проблем є створення економічних умов для іноземних інвестиційних проектів, з огляду на те, що останнім часом вони значно скорочуються.

В сучасних умовах інвестиційна діяльність є однією із найбільш вагомих складових економічної політики держави. Організація інвестиційної діяльності потребує регулювання інвестиційного процесу як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях.

На сучасному етапі розвитку України існує значна кількість факторів, які значною мірою впливають на інвестиційну активність.

Інвестиційна діяльність є складним видом діяльності, яка несе в собі багато ризиків і на яку впливають безліч факторів.

На даному етапі розвитку України правильна інвестиційна політика дуже потрібна для розбудови економіки держави.

Один із основних факторів, що впливають на кількість залучених інвестицій – це **процентна ставка**. Саме величина процентної ставки здійснює вагомий вплив на стан господарської діяльності в Україні.

Метою курсової роботи є дослідження інвестицій на інвестиційної діяльності в Україні та впливу процентної ставки на ці явища.

Завданнями курсової роботи є:

- визначити економічну сутність інвестицій;
- з'ясувати вплив процентної ставки на інвестиційні процеси;
- проаналізувати інвестиційну діяльність в Україні;
- визначити та описати шляхи активізації інвестиційних процесів в Україні.

Об'єкт дослідження - інвестиційна діяльність в Україні.

Предмет дослідження курсової роботи – вплив процентної ставки на інвестиційні процеси у межах країни.

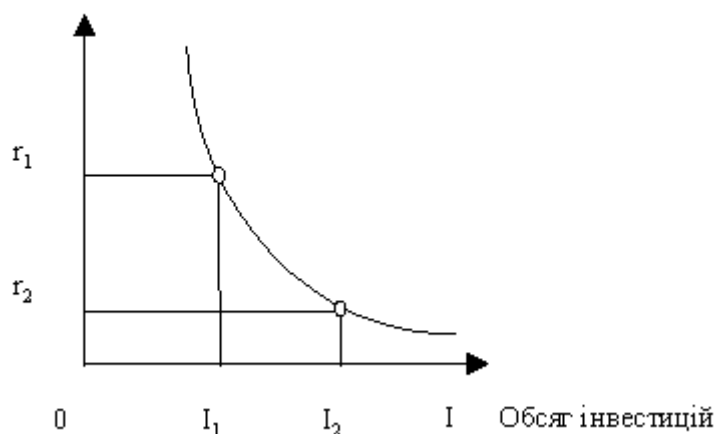
Розділ 1. Економічна сутність інвестицій та вплив процентної ставки на інвестиційні процеси

Слово «інвестиції» пішло з латинського слова **invest**, і означає «вкласти кошти». У економічній літературі тлумачення «інвестиції» дещо різняться між собою.

Інвестиції – це всі види активів (коштів), що вкладаються в господарчу діяльність з метою отримання доходу. Економічне визначення інвестицій формулюють таким чином: інвестиції – це видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни оборотного капіталу, оскільки зміни у товарно-матеріальних запасах здебільшого залежать від руху видатків на основний капітал.[8]

Згідно статті 1 Закону України "Про інвестиційну діяльність" від 23.03.2017 дається таке визначення інвестицій: «Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект».[7]

Ставка процента $r, \%$

[3]

Рис. 1 «Співвідношення процентної ставки до інвестицій»

Оскільки інвестиції здійснюються в різних формах, тому поділяються на такі категорії:

- За об'єктами вкладень:

Реальні інвестиції - вкладення коштів у реальні активи – як матеріальні, так і нематеріальні (за певних умов вкладення коштів у нематеріальні активи, пов'язані з науково-технічним прогресом, позначаються як інноваційні інвестиції).

Фінансові інвестиції - вкладення коштів у різні фінансові активи, серед яких значну частину відображають вкладення коштів у цінні папери.

- *За характером участі в інвестуванні:*

Прямі інвестиції - безпосереднє(пряме) вкладення коштів інвестором в об'єкти інвестування.

Непрямі інвестиції - інвестування, здійснене за участі інших осіб (фінансові або інвестиційні посередники).

- *За періодом інвестування:*

Короткострокові інвестиції - вкладення капіталу на період, не більше одного року (короткострокові депозитні внески, купівля короткострокових ощадних сертифікатів і т.д.).

Довгострокові інвестиції - вкладення капіталу на період більше одного року.

- *За формами власності інвесторів розрізняють(інвестиції) :*

- **приватні (акціонерні),**
- **державні,**
- **іноземні,**
- **спільні.**

- *За регіональною ознакою виділяють інвестиції:*

- **всередині країни**
- **за кордоном.**

Під **інвестиціями всередині країни(внутрішніми)** розуміють вкладення коштів у об'єкти інвестування, розміщені в межах певної країни.

Під **інвестиціями за кордоном (іноземні інвестиції)** розуміють вкладення коштів у об'єкти інвестування, розміщені за межами певної країни.

Суб'єкти інвестування - фізичні і юридичні особи як в межах країни, так і за кордоном.

Основними цінностями(об'єктами) інвестицій визначають: рухоме та нерухоме майно (споруди, нерухоме майно); кошти, кредити, банківські внески, акції та інші цінні папери; авторські права, ліцензії, «ноу-хау» та інші інтелектуальні цінності; також право користування землею та іншими природними ресурсами; інші майнові права.[11]

Зважаючи на доволі широкий спектр об'єктів інвестицій виділяють головний фактор впливу на інвестиційні процеси – **процентну(відсоткову) ставку**. [6]

Процентна (відсоткова ставка)— сума, зазначена в процентному вираженні до суми кредиту, яку платить одержувач кредиту за користування ним в розрахунку на певний період (місяць, квартал, рік). З позиції теорії грошей, **процентна ставка**— це ціна грошей як засобу заощадження.

Суть «процентної ставки» полягає в тому, що коли суб'єкт позичає чужий капітал, то він зобов'язаний сплатити власнику капіталу деяку частину свого доходу за використання цього капіталу. Інвестиції вважатимуть неефективними, якщо норма проценту буде вищою норми прибутку. Таким чином, якщо норма проценту буде нижча ніж очікувана норма прибутку, то збільшиться купівельна спроможність і попит на інвестиції зросте.

Інвестиції в проект є вигідними тільки тоді, коли ставка процента дорівнює очікуваній нормі прибутку. В іншому випадку інвестування припиняється оскільки визначається як не вигідне. Оскільки між інвестиціями і ціною капіталу існує обернена залежність, то крива попиту на інвестиції спадає. І все ж у кінцевому підсумку, саме реальна процентна ставка визначає напрям інвестування. **Реальна процентна ставка** – номінальна ставка проценту із врахуванням інфляції.

За час еволюції інвестиційних процесів в економіці сформувалися кілька видів процентних ставок: ставка Центрального банку, міжбанківського ринку, кредитів, депозитів та ін. Не зважаючи на таку диверсифікацію усі вони залежать від трьох основних чинників – **інфляції, балансу попиту, пропозиції грошей та ризиків**. [4]

У реальному житті є маса прикладів залежності темпу та обсягів інвестицій від відсоткової ставки. Так, наприклад, у періоди економічного спаду, коли підприємства знижують обсяги інвестицій у розвиток виробництва (попит на гроші), відсоткові ставки знижуються. А низькі відсоткові ставки, в свою чергу, стимулюють приріст інвестицій, споживання та майбутнє виробництво.

Ризик також відіграє важливу роль. Оскільки, коли є ризик (наприклад: ризик не повернення кредитів), процентні ставки не будуть низькими.

Розділ 2. Аналіз інвестиційної діяльності в Україні.

У кожній країні на інвестиційний клімат країни впливають різні чинники: політична стабільність, законодавча база, стан економічного розвитку, рівень корумпованості, міжнародні відносини держави, свобода бізнесу від державного втручання, гарантії безпеки приватної власності, банківська структура та інфраструктура ринків капіталу, державне заохочення інвестування, доступність людських ресурсів, рівень податкового навантаження, міжнародний імідж, довільні та регуляторні бар'єри.

На щастя, Україні доступні певні переваги, які роблять її більш інвестиційно привабливою. Серед них вирізняють:

- *кваліфікована і відносно дешева робоча сила, високий потенціал національного ринку,*
- *доступ до сировини та вигідне географічне розташування.*

На противагу існуючим перевагам, існують й певні фактори, які не сприяють зацікавленості інвесторів для розміщення свого капіталу в економіку України.

Причинами зменшення обсягів інвестицій є: політична нестабільність, застаріла законодавча база, нерозвинена інвестиційна інфраструктура та високий рівень корумпованості та бюрократії. [5] Ці фактори в останні роки значно знизили рівень іноземних інвестицій у країні. Загалом, у 2016 р. рівень іноземних інвестицій склав лише 40% від рівня 2008 р. [10]

Рис. 1 «Порівняння надходження інвестицій(роки)» [6].

Інвестиції в Україні здійснюються як за рахунок державного бюджету, так і за кошти підприємств. Бюджетні інвестиції є невеликими і відіграють незначну роль у зростанні економіки. Приватні підприємства також не мають достатніх коштів для інвестицій, через причини їх малоприбутковості чи збитковості. Ось чому державна політика спрямована на залучення іноземних інвестицій.

За офіційними даними Держстату у **січні-червні 2017 року** в економіку України іноземними інвесторами з 75 країн світу вкладено **711,2 млн.дол. США прямих інвестицій** (акціонерного капіталу).

Рис. 2 «Вкладення прямих інвестицій (за роками)».

В загальному, обсяг залученого акціонерного капіталу(прямих іноземних інвестицій) в економіку України на 01.07.2017 року склав **38981,5 млн.дол. США***.

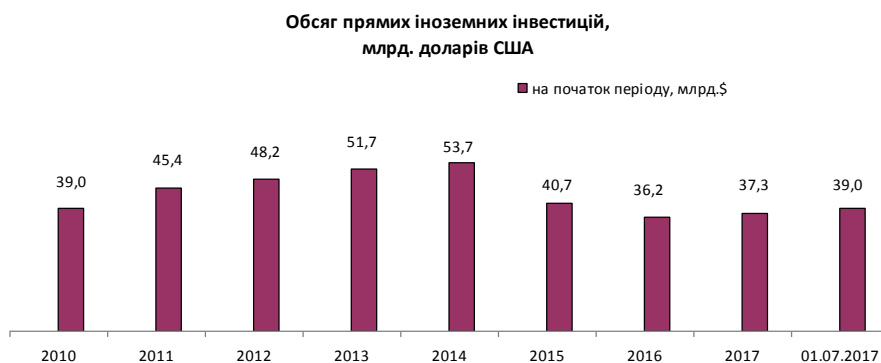

Рис. 3 «Обсяг прямих іноземних інвестицій».

Інвестиції в Україні вкладаються в уже добре розвинені сфери економічної діяльності.

За отриманими даними станом на 01.07.2017 найвагоміші надходження прямих інвестицій були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють **страхову та фінансову діяльність – 26,4%**, також **промислових підприємств – 26,7 %**.

Основними інвесторами є (за частками): Кіпр - 25,5 %, Нідерланди - 16,2%, Російська Федерація - 11,4%, Велика Британія - 5,5%, Німеччина - 4,5%, Віргінські Острови (Британія) - 4,3%, і Швейцарія - 3,9%.

Обсяги капітальних інвестицій в Україні значно збільшилися, тому на період січня-червня 2017 року вони складають **155,1 млрд. грн.**, що на 22,5 % більше від обсягу інвестицій за відповідний період 2016 року.

Рис. 4 «Розподіл освоєних капітальних інвестицій за сферами економічної діяльності» [9].

Відповідно до вище зазначених офіційних даних провідними сферами економічної діяльності (за обсягами освоєння капітальних інвестицій) у січні-червні 2017 року залишаються(у процентному співвідношенні):

- **промисловість – 33,2%,**

- *будівництво – 13,9%,*
- *сільське, лісове та рибне господарство – 16,1%,*
- *інформація та телекомунікації – 5,0%,*
- *роздрібна та оптова торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 7,7%,*
- *складне господарство, транспорт, поштова та кур'єрська діяльність – 7,7%,*
- *державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 3,5%.*

За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 6,8 відсотка капітальних інвестицій. Частка коштів іноземних інвесторів становила 1,5 відсотка усіх капіталовкладень, частка коштів населення на будівництво житла – 8,9 відсотка. Інші джерела фінансування становлять 3,3 відсотка.

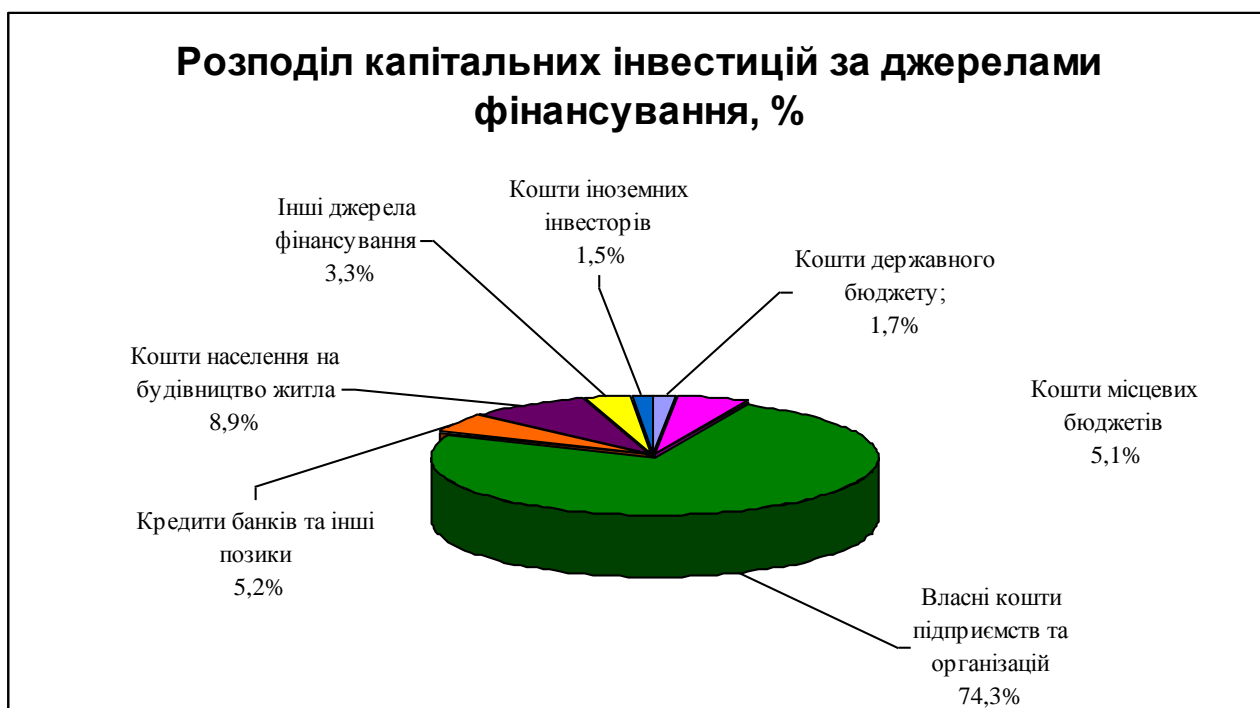

Рис. 5 «Розподіл капітальних інвестицій за джерелами фінансування» [9].

Наведені показники показують, що Україна залишається привабливою для інвестицій. Водночас вона не знаходиться поза межами світових процесів, є

достатньо інтегрованою у світове господарство і порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій вплив на економіку України.

Майже всі інвестиції здійснюються фірмами, а не домашніми господарствами. Але домашні господарства приймаючи рішення про споживання і заощадження, спрямовують частину своїх доходів на фінансові ринки, фірми ж звертаються на фінансові ринки за ресурсами, використовуючи їх для інвестування.[9]

Єдиною перешкодою для інвесторів при капіталовкладеннях є несприятливий інвестиційний клімат України.

Причини призупинки процесу інвестування:

- *Політична нестабільність;*
- *Недоліки правового регулювання;*
- *Суперечливість державної політики;*
- *Суттєве податкове навантаження;*
- *Обтяжлива митна політика;*
- *Низька якість життя.*

Аналіз загального стану інвестиційної діяльності України свідчить про те, що основним кроком щодо поліпшення ситуації є реформація інвестиційного законодавства.

Незважаючи на велику кількість прийнятих правових актів, говорити про цілісну систему законодавства на даний момент не можна. Інвестиційне законодавство постійно змінюється, під час формування інвестиційної діяльності одні нормативно-правові акти приймаються, інші відміняються, або їх положення знаходять своє відображення в інших нормативно-правових актах.

Окремі аспекти в інвестиційній сфері регулюються також нормами господарського, податкового, валютного, банківського, фінансового, митного, цивільного, земельного законодавства та ін..

Важливого значення набула необхідність у глибокій науковій розробці проблем, що накопичились в інвестиційній діяльності, пов'язаних з

трансформацією заощаджень населення в інвестиційні ресурси. В останні роки відчутний значний недолік щодо недостатнього висвітлення проблеми активізації заощаджень населення.

Особливого значення інвестиційні процеси набувають на макроекономічному рівні, де держава повинна створити відповідний рівень інвестиційного клімату, стимулювати інвестиції у пріоритетні напрямки виробництва. Саме тому сучасна економіка України приділяє значну увагу залученню інвестицій, вивченню питань відтворення капіталу та економічного зростання.[1]

Розділ 3. Шляхи активізації інвестиційних процесів в Україні.

Всупереч усім очевидним перевагам існують й певні фактори, які не сприяють зацікавленості інвесторів для розміщення власного капіталу в економіку України.

Серед *основних причин* виділяють:

- *застаріла законодавча база,*
- *політична нестабільність,*
- *нерозвинена інвестиційна інфраструктура*
- *високий рівень бюрократії та корумпованості.*

Одним із головних факторів, на які зважає інвестор при капіталовкладенні, є інвестиційний клімат держави. На жаль, в Україні він недостатньо сприятливий. Серед основних негативних факторів виділяють: воєнний конфлікт на Сході, спад виробництва, високі відсоткові ставки, значний державний борг, нестабільне законодавство. Дивлячись на такі чинники, інвестор розуміє, що отримувати в подальшому високі прибутки він не зможе.

Основною проблемою для інвестиційної діяльності в Україні виступає військова агресія на території держави. Саме через це теперішній стан економіки України характеризується нестабільністю, тому для інвесторів весь час існує ризик втратити свої кошти. Це значно знижує інвестиційну привабливість України поряд із державами, в яких збережено мирний стан. В такому випадку питання вирішення конфлікту є вирішальним для подальшої стабілізації інвестиційної діяльності та економіки зокрема.

Ситуацію галузевої структури інвестицій в Україні не можна вважати оптимальною, тому що вона виражає далеко не досконалу галузеву структуру економіки в цілому.

Серед *шляхів вирішення встановленого становища* першорядне значення мають: становлення ринкових форм інвестування, розвиток ринкових відносин, насамперед у сферах фінансової і виробничої інфраструктури, сфері надання послуг виробничого і споживчого характеру, приватизації підприємств

побутового обслуговування і становлення приватного підприємництва.

Здається доцільним, під час визначення пріоритетів капітальних вкладень в основні фонди, виробництво, виробничу і соціальну інфраструктури, виходити з основного критерію – показника ефективності інвестицій. Але для цього треба розробити методику обліку створюваного продукту в сферах матеріального і нематеріального виробництва.

Зважаючи на джерела проблем інвестиційної діяльності виникає необхідність підвищення саме державного впливу на інвестиційний клімат.

Виділяють такі основні напрями державного стимулювання інвестицій:

- врегулювання проблем державного боргу;
- вирішення військового конфлікту;
- забезпечення високого рівня правового захисту власності;
- реформація фондового ринку відповідно до попиту інвестора;
- удосконалення законодавства, що регулює інвестиційну діяльність;
- прозорість процесу державно-фінансової підтримки інвестиційних процесів;
- запровадження податкових стимулів для інвестиційної діяльності;
- скорочення витрат на підтримку збиткових галузей господарства та спрямування інвестицій у високорентабельні виробництва;
- оптимізація податкової сфери та створення сприятливих податкових умов для ведення бізнесу;
- зменшення корумпованості політичної системи України.[2]

В інвестиційній політиці необхідно враховувати потенційні можливості кожного з регіонів, виявляти найбільш сприятливі сектори вкладення прямих коштів (навчальні програми, спрямовані на розвиток самозайнятості населення).

Також стабілізація економічного стану вимагає формування сприятливого економіко-фінансового, соціального та правового клімату. Основними кроками для стабілізації будуть: підвищення активності інвестиційних процесів, залучення вітчизняних та іноземних ресурсів фінансування з подальшим

найбільш ефективним використанням їх у різних галузях економіки(соціальної та наукових сферах).

Інвестиційний клімат в Україні розглядається як результат взаємодії кількох факторів, серед них вирізняють: зміна економічних пріоритетів, формування національного ринку, прагнення до інтеграції економіки у світовий ринок.

Як підсумок до всіх вище зазначених аргументів, шляхами активізації інвестування в Україні є:

1. Розвиток інфраструктури, форм і методів залучення до інвестиційної сфери заощаджень населення.

2. Перехід усіх підприємств України до стандартів бухгалтерського обліку, прийнятих у світовій практиці, оцінка основних виробничих фондів відповідно до їх реальної ринкової вартості, істотне покращання корпоративного управління.

3. Розширення страхування майна.

4. Стимулювання розвитку системи іпотечного кредитування, формування вторинного ринку іпотечних кредитів для залучення у сферу банківського кредитування вагомих довготермінових фінансових ресурсів.

Також, важливим кроком на шляху до активізації процесів іноземного інвестування в економіку України вважається впровадження дієвих механізмів приватизації підприємств стратегічними іноземними інвесторами.

Одним з найефективніших шляхів залучення інвестиційного капіталу в Україну має стати розгортання мереж інвестиційних фондів і компаній. Зважаючи на це, великого значення набувають венчурні(ризиковані) інвестиції, які пов'язані з фінансуванням інновацій та науково-технічним прогресом. Основні галузі, які потребують надходження такого ризикового капіталу є передусім енергетика, агропромисловий комплекс, транспорт та зв'язок.

Висновки:

Отже, **інвестиції** – це довгострокові вкладення капіталу в підприємства різних галузей народного господарства, в інфраструктуру, в соціальні програми, в охорону навколишнього середовища. Інвестиції виражають усі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої формується прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект. З метою регулювання розвитку економіки застосовують державні інвестиції.

Зважаючи на те, що інвестиційна діяльність значно впливає на стан економіки в країні - нинішня правова система України складається з більше ніж 100 законів та інших нормативних актів, що регулюють інвестиційну діяльність.

Активізація інвестицій в Україні забезпечить вирішення проблем та перешкод інвестиційним процесам. Значний позитивний вплив матиме прискорення приватизації державних підприємств, що обумовлює сприятливі умови для ефективної діяльності іноземних інвесторів; ефективне використання кредитів; розвиток приватного сектору економіки, малого і середнього бізнесу.

Саме для створення в Україні хорошого інвестиційного середовища, виникає необхідність ведення урядом модернізованої економічної політики, спрямованої на підтримку і залучення іноземних інвестицій у країну.

Також, для збільшення інвестиційної привабливості Україні потрібно почати реформування деяких сфер економіки. Серед питань які потребують нагального вирішення виділяють: військовий конфлікт, реформування фондового ринку, врегулювання проблеми державного боргу.

Отже, інвестиції та їх залучення відіграють значну роль у формуванні економіки України. Саме тому, я вважаю, що вивченню питання інвестицій потрібно приділяти якомога більше уваги. Адже, саме інвестиції сприяють підвищенню продуктивності праці та збільшенню реального обсягу капіталу .

Список використаної літератури:

1. Ажнюк М.О., Передрій О.С. Основи економічної теорії. - К.: Знання, 2008
2. Івахненко І.С. Інвестиційна діяльність в Україні: сучасний стан та можливості її активізації // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 2. – С.7-9.
3. Небава М.І. «Теорія макроекономіки»: Навч.посіб. — К.: Слово, 2005. - 536 с.
4. Салов А.И. М «Экономика. Конспект лекций.» .: Высшее образование, 2009. — 175 с.
5. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України. Т. 3: Конкурентоспроможність української економіки/за ред. В. М. Гейця, В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. Київ: Фенікс, 2007. 556 с.
6. Аналіз інвестиційної діяльності в Україні та напрями державного стимулювання: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conferencekneu.wordpress.com/2017/04/20/%D0%BC%D0%B0%D1%85%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%8F-%D1%8E-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7-%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C/>
7. Закон України «Про інвестиційну діяльність»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
8. Поняття «Інвестиція»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F>
9. Інвестиційна діяльність в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=1d62c240-19c8-4828-be4b-0845ea5512e9>
10. «Норма процента»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0

11. «Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studin.ru/all/ekonomicheskaya-teoriya/nacionalni-zaoshadzhennya-investycii-ukrainy/teoriya/ponyattya>

12. Шляхи та перспективи активізації інвестиційної діяльності в ринкових умовах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/1/Downloads/shlyahi-ta-perspektivi-aktivizatsiyi-investitsiynoyi-diyalnosti-v-rinkovih-umovah.pdf>